

Johan Nilsson
Verksamhetsstöd
08-508 270 15
johan.g.nilsson@stockholm.se

Till
Fastighetsnämnden 2012-06-19

Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016. Svar på remiss från kommunstyrelsen 307-643/2012.

Förslag till beslut

1. Fastighetsnämnden beslutar att till kommunstyrelsen överlämna och återropa kontorets svar på remissen ”Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016”.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera ärendet.

Juan Copoví-Mena
Förvaltningschef

Johan Nilsson
tf Avdelningschef

Utlåtande

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms Stad 2013-2016. Programmet har tillsänts fastighetsnämnden för yttrande.

Stadsledningskontoret har systematiskt arbetat för att utveckla det strategiska och lokala säkerhetsarbetet i staden. Staden har genom åren skapat en förmåga och uthållighet för att tillsammans med andra myndigheter och näringsliv förebygga och även kunna hantera oönskade händelser.

Förslaget till trygghets- och säkerhetsprogram tar sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges inriktningsmål om att "Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök". Programmet ger en översikt över det ansvar som Stockholms Stads nämnder och bolag förväntas leva upp till. För att stärka den upplevda trygghetskänslan och beredskapen för det oväntade ska det förebyggande arbetet stå i fokus.

Målet för stadens utveckling av trygghet och säkerhet syftar till att värna om stockholmarnas liv och hälsa samt de grundläggande värden och funktioner som staden är satt att ansvara för. Det är staden, det vill säga nämnderna och bolagen, som ska skapa förutsättningar för ett robust Stockholm – ett Stockholm i världsklass.

I programmet fastslås ett flertal uppdrag och ansvar, fördelade på den funktion inom staden som ges ansvaret.

Kontoret ser generellt positivt på förslaget till Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016. Det är bra med den samlade informationen i ett dokument, och det är bra med en tydlig ansvarsfördelning och vilka krav som ställs mot stadens nämnder.

Kontoret tycker dock att några av uppdragen till nämnderna känns otydliga, bland annat att nämnderna genom tertialrapporter och verksamhetsberättelser ska "förmedla den samlade informationen om olyckor och olycksrisker till kommunstyrelsen". Här önskar kontoret ett förtydligande av vad som menas med olycksrisker, om det ska ses i generella termer i kontorets roll som fastighetsägare, eller i detalj på respektive fastighet.

Ett annat uppdrag är att "Nämnder och bolag ansvarar för att redovisa alla kostnader för skador som organisationen själv bär". Här önskar kontoret få ett förtydligande vilka typer av kostnader det avser och hur/var de i så fall ska redovisas.

I programmet står också att läsa att "Nämnder och bolag ansvarar för att konkretisera och följa upp Stockholms stads mål för verksamhetsområdet till egna mål och indikatorer, i syfte att främja trygghets- och säkerhetsarbetet i den egna verksamheten.". Kontoret tycker det är bra att nämnderna har möjlighet att utifrån sina egna områden och förutsättningar formulera mål och aktiviteter på trygghets- och säkerhetsområdet. Kontoret ser dock ett behov av central samordning generellt över vilka uppdrag som årligen ges till nämnderna, och omfattningen på dessa. Det är utifrån flera olika program och riktlinjer inom staden som nämnderna ges uppdrag att formulera mål och göra redovisningar. Det måste säkerställas att endast relevant och nödvändig information publiceras i verksamhetsplaner och verksamhetsuppföljning så att inte fokus på kärnverksamheten försvinner.

Avsnittet i programmet om mutor, representation och jäv bör vidareutvecklas eller hänvisas till de mer utförliga riktlinjer som finns inom staden på området.

I övrigt känner kontoret väl igen mycket av arbetssätten och uppdragen som beskrivs i trygghets- och säkerhetsprogrammet. Delar av de arbetssätt som föreslås arbetar kontoret redan efter idag och tycker det är bra att de slås fast i ett stadsgemensamt program.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till fastighetsnämnden remitterat ett tjänsteutlåtande angående Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad åren 2013-2016. Programmet ersätter det säkerhetsprogram för Stockholms Stad 2009-2012 som antogs av kommunfullmäktige under 2009.

Nämndens remissvar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 22 juni 2012.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kontorets säkerhetsråd som består av säkerhetssamordnare, säkerhetsansvarig fastighet och informationssäkerhetssamordnare.

Remissen

En sammanfattning av Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016 beskrivs här kortfattat.

Begreppen trygghet och säkerhet

Trygghetsarbete innebär att:

- Minimera rädslan för att utsättas för oönskade händelser.
- Skapa tillit till institutioner och människor.

Säkerhetsarbete innebär att:

- Värna om människa, miljö och egendom.
- Säkerställa samhällets funktionalitet, även vid oönskade händelser.
- Stärka förmågan att upprätthålla våra grundläggande värden, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Tre olika målgrupper och perspektiv

Trygghets- och säkerhetsprogrammet kan ses ur tre olika perspektiv; det individuella, det verksamhetsmässiga och leverantörsperspektivet.

Det *individuella perspektivet* syftar till att beskriva hur Stockholms stad arbetar med att skapa trygghet och säkerhet för boende, företagare och besökare.

Verksamhetsperspektivet avser de specifika krav och förväntningar Stockholms stads egna verksamheter ska leva upp till.

Leverantörsperspektivet avser de specifika krav och förväntningar som ställs på leverantörer till Stockholms stads egna verksamheter.

Vårt krishanteringsarbete

Trygghets- och säkerhetsprogrammet definierar de tre olika principer som är centrala i händelse av en kris.

Ansvarsprincipen innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden har ansvar även under krissituationer.

Likhetsprincipen innebär att en verksamhets lokalisering och organisation så långt som det är möjligt ska vara densamma i kris eller krig som under normala omständigheter. Förändringar ska inte bli mer omfattande än vad situationen kräver.

Närhetsprincipen innebär att en kris ska hanteras så nära de berörda som vanligt. Det vill säga den instans som är närmast ansvarig för den ordinarie verksamheten ska leda de åtgärder som krävs för att kunna hantera händelsen på ett effektivt sätt.

Som en del i det svenska krishanteringssystemet har också Stockholms stad ett geografiskt områdesansvar som sträcker sig till kommunens gräns. Det innebär att det inom detta geografiska område ska finnas en ansvarig organisation som arbetar för inriktning, prioritering och samordning av de åtgärder som behöver vidtas i en krissituation.

Olika typer av oönskade händelser

En oönskad händelse är en händelse som kan ha negativa konsekvenser för människor, miljö och egendom. Förvaltningschefer och bolagsdirektörer har ett särskilt ansvar att identifiera tillfällen och frågor som kräver koordinering och centralt stöd. För att skapa en tydlig struktur utgår Stockholms Stad från tre nivåer som beskriver graden av allvar i en oönskad händelse; störning, allvarlig händelse och extraordinär händelse.

Störning

En störning är en händelse som kan hanteras inom verksamhetens ordinarie organisation. En störning kan kräva centralt stöd, till exempel samordnad information eller samordning, om fler än en av stadens förvaltningar eller bolag berörs.

Allvarlig händelse

En allvarlig händelse är en händelse som kräver stadsövergripande samordning och/eller centrala bedömningar och prioriteringar av resurser. Stadsdirektören fattar beslut om centralt stöd i samråd med berörda förvaltningar och bolag.

Extraordinär händelse

Om krisledningsnämndens ordförande bedömer att en händelse är extraordinär kan denne besluta att aktivera den centrala krisledningsnämnden. Krisledningsnämnden har mandat att fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden i nämnderna i den omfattning som anses nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Stockholms stad har ett ansvar att beakta totalförsvarets krav och att ha beredskap för att anpassa verksamheten vid en försämrad säkerhetspolitisk situation. Stockholms stad ska planera för att kunna bedriva verksamheten även under höjd beredskap så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och övriga förhållanden (Förordningen 2006:942 om krisberedskap och höjd beredskap 16 och 18 §).

Stockholms proaktiva arbete

Stockholm ska vara en trygg och säker stad för alla generationer, oavsett tid på dygnet och plats i staden. Vi arbetar proaktivt för att främja trygghet, förebygga olyckor, brott och skapa robusthet och beredskap i samhället. Detta arbete är en förutsättning för att framgångsrikt och effektivt skapa en trygg och säker stad.

En viktig del i det proaktiva arbetet med trygghet och säkerhet i en växande storstad är att redan i förberedelserna av nya områden inkludera trygghets- och säkerhetsaspekter som naturliga delar av planeringen. Det omfattar arbetet med:

- Den regionala utvecklingsplanen för stockholmsregionen (RUFSS)
- Översiktsplanen för Stockholms stad
- Planeringen av stadsutvecklingsområden
- Enskilda detaljplaner inom Stockholms stad

Staden ska arbeta med planering för att kunna hantera olyckor, och årligen ska Risk- och Sårbarhetsanalyser (RSA) genomföras.

Värna om demokratiska värden

Stockholms stad är en politiskt styrd organisation och har därmed ett särskilt ansvar att skydda och bejaka de demokratiska värden organisationen vilar på. Vi ska proaktivt arbeta mot otillåten påverkan och måna om personsäkerheten för stadens anställda och förtroendevalda. Detta arbete är en förutsättning för att kunna skapa tillit till de institutioner som Stockholms stad ansvarar för.

Aktörer, roller och ansvar

Det är kommunstyrelsen som är övergripande ansvarig för utvecklingen av Stockholms stads trygghets- och säkerhetsarbete. Men samtliga medarbetare inom Stockholms stad ska i enlighet med sitt uppdrag verka för ökad säkerhet i stadens verksamheter och inom sina ansvarsområden. Var och en av oss har ett ansvar att rapportera säkerhetshot till närmaste chef och att uppmärksamma möjliga åtgärder för att förbättra tryggheten och säkerheten i staden.

Det är viktigt att arbeta med trygghets- och säkerhetsarbete även under normala förhållanden. Det är i första hand respektive verksamhet som ansvarar för att så sker, men övergripande ansvarig för arbetet är Stockholms stads riskhanteringsråd och stadsledningskontoret, som ska leda, samordna och analysera arbetet.

Stockholms stads riskhanteringsråd är ett rådgivande organ till stadsdirektören, som också är rådets ordförande. Riskhanteringsrådet ansvarar för att:

- Analysera resultat och ange prioriteringar för det fortsatta arbetet.
- Säkerställa att säkerhetsarbetet beaktas i alla sammanhang i syfte att följa lagar och uppfylla fastställda politiska mål.

Stadsledningskontoret ansvarar under kommunstyrelsen för att leda och samordna stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete, inklusive krisberedskapen. Stadsdirektören fastställer programmets riktlinjer. Stockholms stads säkerhetschef (tillika säkerhetsskyddschef) är underställd stadsdirektören. Säkerhetschefen ansvarar för ledning och samordning av stadens säkerhetsarbete och krisberedskap. Stockholms stads informationssäkerhetschef är underställd säkerhetschefen och leder stadens arbete med informationssäkerhet.

Förvaltningar, nämnder och bolag ansvarar för att trygghets- och säkerhetsprogrammet följs inom respektive verksamhet. Arbetet handlar om att arbeta proaktivt med trygghetsfrämjande och säkerhetsförebyggande åtgärder samt ansvara för att organisationen är väl förberedd att hantera oönskade händelser.

Urval av nämndernas ansvar enligt Trygghets- och säkerhetsprogrammet:

- Nämnder och bolag ansvarar för att konkretisera och följa upp Stockholms stads mål för verksamhetsområdet till egna mål och indikatorer, i syfte att främja trygghets- och säkerhetsarbetet i den egna verksamheten.
- Nämnder och bolag ansvarar för att de egna verksamheterna samverkar och koordineras med övriga verksamheter i syfte att säkerställa en effektiv krishantering. Samordningen omfattar både insatser före, under och efter en oönskad händelse.

- Nämnder och bolag ska skriftligen dokumentera störningar, allvarliga händelser och extraordinära händelser.
- Nämnder och bolag ska ha en krisledningsplan.
- Nämnder och bolag ska ha ett trygghetsfrämjande arbete utifrån verksamhetens karaktär och ansvarsområde. Arbetet ska dokumenteras i verksamhetsplanen och redovisas i verksamhetsberättelsen.
- Nämnder och bolag ska aktivt arbeta för att främja trygghet och förebygga risker kopplande till utvecklingen av befintliga bostadsområden samt infrastruktur.
- Nämnder och bolag ska, utifrån lokal lägesbild, arbeta för att förebygga brott.
- Nämnder och bolag ska känna till och förstå sin situation utifrån olycksrisker och agera proaktivt utifrån denna kunskap för att förebygga olycksriskerna.
- Nämnder och bolag ska genom tertialrapporter och verksamhetsberättelser förmedla den samlade informationen om olyckor och olycksrisker till kommunstyrelsen.
- Nämnder och bolag ska varje år genomföra RSA (Risk- och sårbarhetsanalys) för sin verksamhet i enlighet med gällande riktlinje.
- Nämnder och bolag ska säkerställa att en god förmåga och en övad förmåga finns för att upprätthålla dess samhällsviktiga verksamhet även vid en oönskad händelse.
- Nämnder och bolag ansvarar för att det alltid finns en förvaltnings- eller bolagsdirektör i tjänst.
- Nämnder och bolag ska ge all information (data) adekvat skydd, oavsett var den finns.
- Nämnder och bolag ansvarar för att arbetet mot mutor, representation och jäv förebyggs i befintlig verksamhet och vid planering av ny verksamhet.
- Berörda nämnder och bolag ansvarar för att ha ett säkerhetsskydd utformat efter säkerhetsskyddslagstiftningens krav med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Aktuell säkerhetsanalys är styrande för arbetet med säkerhetsskydd.

- Nämnder och bolag ansvarar för att redovisa alla kostnader för skador som organisationen själv bär.

Fastighetskontorets synpunkter

Kontoret är i stort positiv till förslaget till Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016. Att samla dessa viktiga frågor i ett dokument tycker kontoret är bra. Det är bra med den tydliga ansvarsfördelningen och vilka krav som ställs mot stadens nämnder.

Mycket av det som omnämns i förslaget till program, gäller redan idag. Förändringarna mot nämndernas aktuella arbete inom området bedöms därför som relativt små.

Några av uppdragen till nämnderna känns otydliga. I programmet står att läsa ” Nämnder och bolag ska genom tertialrapporter och verksamhetsberättelser förmedla den samlade informationen om olyckor och olycksrisker till kommunstyrelsen”. Här ställer sig kontoret frågan om det innebär i generella termer på vår verksamhet (vilket är att föredra) eller om det för fastighetsnämndens del ska vara i detalj på nämndens 2000 byggnader. Vidare att detta ska ske i samtliga tertialrapporter känns överflödigt. Omfattningen på dessa rapporter bör hållas nere.

Ett annat uppdrag är att ” Nämnder och bolag ansvarar för att redovisa alla kostnader för skador som organisationen själv bär”. Här önskar kontoret få ett förtydligande vilka typer av kostnader det avser och hur/var de i så fall ska redovisas.

I programmet står också att läsa att ” Nämnder och bolag ansvarar för att konkretisera och följa upp Stockholms stads mål för verksamhetsområdet till egna mål och indikatorer, i syfte att främja trygghets- och säkerhetsarbetet i den egna verksamheten. ”. Kontoret tycker det är bra att nämnderna har möjlighet att utifrån sina egna områden och förutsättningar formulera mål och aktiviteter på trygghets- och säkerhetsområdet. Kontoret ser dock ett behov av central samordning generellt över vilka uppdrag som årligen ges till nämnderna, och omfattningen på dessa. Det är utifrån flera olika program och riktlinjer inom staden som nämnderna ges uppdrag att formulera mål och göra redovisningar. Det måste säkerställas att endast relevant och nödvändig information publiceras i verksamhetsplaner och verksamhetsuppföljning så att inte fokus på kärnverksamheten försvinner.

Avsnittet i programmet och mutor, representation och jäv känns aningen tunt i förhållande till hur viktigt det är att varken anställda eller politiker ska kunna misstänkas för att missbrukat sin ställning. Inom staden finns dessutom redan riktlinjer inom området, skriva av stadsledningskontorets juridiska avdelning och som riktar sig till hela

staden. Det bör finnas hänvisning till dessa riktlinjer eller om de ska ersättas av Trygghets- och säkerhetsprogrammet, bör avsnittet vidareutvecklas.

Fastighetskontoret arbetar redan idag utifrån de flesta arbetssätt som beskrivs i trygghets- och säkerhetsprogrammet. Bland annat görs redan årliga Risk- och Sårbarhetsanalyser, och kontoret har en organisation för kris och krisledning med tillhörande rutiner för krisledning. Kontorets erfarenhet är att detta är bra arbetssätt, och att det är bra att de slås fast i stadens gemensamma program för trygghet och säkerhet.

Slut

Bifogas: Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms Stad 2013-2016,
Kommunstyrelsens diarienummer 307-643-2012.